

„Matica Srpska“ je imela dné 25. kimavca svojo letošnja skupščino. Svojim članom podaje letos sledeče knjige: „Mali pčelar“, spisal Ivan Maširević; „Sv. apostol Pavle“, spisal Milutin Jakšić; „Zanat, zanatlije i naš narod“, spisal Lj Lotić; „Kosovo, narodne pjesme o boju na Kosovu“, priredil Tih Ostojčić; „S mora i planine“, pripovedke Sima Matavalja; „Kalendar Matice Srpske“ za g. 1902. „Matica Srpska“ ima svoj sedež v Novem Sadu, njen sedanjí predsednik je Arkad. Hadžić. Zadnje leto je pristopilo 319 novih udov. „Ljetopis“, ki je pisan za izobražene, se je tiskal v 2170 izvodih, knjige za ljudstvo v 10.000 izvodih.

Dr. Antonín Lenz, prošt na Vyšehradu, znamenit pisatelj češki, je umrl dné 2. vinotoka t. l. v visoki starosti. Rojen je bil 20. svečana l. 1827. v Bartlovem dvoru pri Netolicah, kjer je bila njegova rodbina že celih 200 let v službi pri knezu Schwarzenbergu. L. 1854. posvečen v mašnika, je šel na praško vseučilišče, najprej, da bi postal gimnazijski učitelj, a se je odločil za doktorat iz bogoslovja in postal l. 1861. profesor dogmatike v Čeških Budjejevicah. Po dvajsetletnem učiteljskem delovanju je postal vyšehradski kanonik in l. 1887. prošt. Izvoljen je bil za češkega deželnega poslanca, l. 1889. bil imenovan za dosmrtnega uda gosposke zbornice, l. 1896. pa za papeževega hišnega prelata. Mnogo let je bil član „Kral. učené společnosti“ v Pragi in odbornik „Česke Matice“. — Pisateljsko delovanje Lenzovo je bilo jako obširno. Izdal je čez petdeset večjih in manjših književnih del. Najvažnejši so njegovi mnogoštevilni bogoslovni in zgodovinski spisi o husitskem gibanju in vsem, kar je ž njim v zvezi. Tega vprašanja pač ni še nihče natančneje proučil, kakor Lenz. Analiziral je natančno nauke Wikliffove, Husove, Jana Komenskega, Petra Chelčičkega in čeških bratov. Te preiskave so dognale mnogo novega gradiva in razsvetljujejo v pravični luči ono dōbo, o kateri je površnost dnevnega časopisja in tendenčnost političnih strank razširila toliko predsodkov. „Katolické Listy“ pravijo v nekrologu: „Njegov grob bo oznanjeval bodočim vekom to, kar je izrekel Sušil blagega spomina v besedah: ‚Cerkev in domovina se ljubita v mojih prsih kot dve sestri; oni dve imata celo moje srce!‘“

Dva poljska grobova. Poljakom sta v teku letošnjega leta umrli dve odlični pisateljski moči. Dné 28. prosinca je v bolnišnici v Görbersdorfu umrla mlada pisateljica Ludovika Godlewska, znana pod izmišljenim imenom „Exterus“, dné 22. kimavca pa je v Krakovu nagle smrti umrl priljubljeni novelist in dramatik Ignacij Maciejovski, znan pod literarnem imenom „Sever“.

Ludovika Godlewska se je rodila l. 1863. v vasi Niegłosah pod Plockom. Njen oče Rok, bivši

nadzornik kmetijske šole, in žena njegova Felicija, sta do l. 1870 gospodarila v Niegłosah, odslej pa prebivata na svojem posestvu v Klokočkem. Pokojna pisateljica se je izobraževala deloma doma v hiši svojih starišev, deloma pa v zavodu za dekleta v Varšavi. Že od svoje rane mladosti je kazala nenavadno nadarjenost in koprnenje po znanstvu. St. Kramsztyk, ki je bil l. 1894. njen učitelj v fiziki, je spoznal njene nenavadne zmožnosti in jo seznanil s takratnim urednikom časopisa „Ateneum“, s Petrom Chmielowskim, kateri je tudi priobčil v predalih tega lista njeno prvo dovolj obširno povest z naslovom „Po zdrowie“, ki je izšla l. 1896. v posebni knjigi. Kmalu nato se je v tem časopisu objavila njena druga obširna povest z naslovom „Kato“, ki je bila l. 1899. ponatisnjena v posebni izdaji. L. 1898. je uredništvo „Głosu“ razpisalo nagrado 500 rubljev za povest v enem zvezku, in evo izmed več v to svrho doposlanih del so sodniki prisodili nagrado povesti L. Godlewske z naslovom „Dobrane pary“. Povest je bila najpoprej natisnjena v „Głosu“, ponatis pa je preskrbelo „Towarzystwo wydawnicze“ v Lvovu. Razen teh obširnih del je Godlewska napisala tudi nekoliko manjših novel, priobčenih v raznih časopisih. Te bi imela izdati v svojih prilogah l. 1899. „Gazeta Polska“, toda izšle so samo pripovedke „Kwiat aloesu“, „W karnawale“, „Feministka“, „Do słońca“ in „Ks. Roch Osypka“ v enem zvezku. Drugi zvezek doslej še ni izdan. Zmaga pri razpisani nagradi ji je dala pogum, in jela je z vso vnemo pisati novo daljšo povest, kateri je namerala dati naslov „Adam“, toda napisala je samo prvi zvezek. Neozdravljiva prsna bolezen, za katero je zaman iskala zdravja več let na raznih krajih, je pretrgala nit njenega življenja ob času njenega najpopolnejšega razvoja, ko je poljsko občinstvo še toliko pričakovalo od nje. Pisatelj teh vrstic ima pod roko njeno prvo povest „Po zdrowie“, o kateri ni niti slutil, da bi jo bila napisala ženska roka, dokler ni izvedel, da je izmišljeni „Exterus“ mlada pisateljica Godlewska. Povest sicer nima potrebnih lastnosti, ki bi jo priporočale za prevod, vsekako pa se sme reči, da je napisana krepko, jedrnato in zanimivo. Res je torej, kar je zapisal poljski poročevavec o smrti L. Godlewske, da je mogla reči ob uri svoje smrti o sebi: „Non omnis moriar!“

Z daljšim življenjem in kajpada tudi s širšim delovanjem je božja previdnost oblagodarila pisatelja „Severa“ — Ignacija Maciejowskega. Ta se je rodil l. 1839. v Sandomerskem („Kuryer Lwowski“ trdi, da se je rodil l. 1838. v Varšavi) ter je torej prekoračil že šestdeset let svojega življenja. Vsekako pa je bil še po svojem duhu neprestano čil in mlad, kajti ni še dolgo, kar je bil urednik lista krakovskih novostrujarjev z naslovom „Życie“, katero nalogo je prevzel za njim Przybyszewski. Udeležil se je znane poljske vstaje l. 1863. ter bil celo komisar narodne vlade (rządu narodowego). Ko je bila pa ustaja potlačena, se je